

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] pœnitentia auferat culpam remanente reatu? 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

quis patienter sustinet, consequitur remissionem peccati, cuius conscientiam non habet.

Ad tertium dicendum, quod peccata quamvis non sint connexa, quantum ad conversionem ad bonum commutabile: sunt tamen connexa quantum ad aversionem a bono incommutabili, in qua conveniunt omnia peccata mortalia. Et ex hac parte, habent rationem offensæ, quam oportet per penitentiam tolli.

Ad quartum dicendum, quod debitum exterioris rei (puta pecuniæ) non contrariatur amicitia, ex qua debitum remittitur: & ideo potest vnum dimitti sine alio. Sed debitum culpæ contrariatur amicitia: & ideo vna culpa vel offensæ, non remittitur sine altera. Ridiculum enim videtur, quod etiam ab homine, aliquis veniam peteret de vna offensæ, & non de alia.

Ad quintum dicendum, quod dilectio, qua Deus diligit hominis naturam, non ordinatur ad bonum gloriæ, a quo impeditur homo per quodlibet peccatum mortale. Sed dilectio gratiæ per quam fit remissio peccati mortalis, ordinat hominem ad vitam æternam: secundum illud Rom. 6. Gratia Dei vita æterna. Unde non est similis ratio.

ARTIC. IV.

Utrum remissa culpa per penitentiam, remaneat reatus pœnæ?

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod remissa culpa per penitentiam, non remaneat reatus pœnæ. Remota enim causa, remouetur effectus. Sed culpa est causa reatus pœnæ: ideo enim est aliquis dignus pœnæ, quia culpam commisit. Ergo remissa culpa, non potest remanere reatus pœnæ.

¶ 2. Præterea, sicut Apostolus dicit Roman. 5. Donum Christi est efficacius quam peccatum. Sed peccando homo simul incurrit culpam & pœnæ reatum. Ergo multo magis per donum gratiæ, simul remittitur culpa, & tollitur pœnæ reatus.

kk 4 ¶ 3 Præ-

529
 sup. q. 67
 ar. 3. ad
 3. q.
 69. a 10.
 ad 3. q.
 4. d. 14. q.
 2. a 1. q.
 Ro. 11. le.
 4. co. 4. et
 Hebr. 6.
 co. 4.

¶ 3 Præterea, Remissio peccatorum fit in penitentiâ per virtutem passionis, secundum illud Rom. 3. Quem proposuit Deus propitiatorem, per fidem in sanguine ipsius, propter remissionem præcedentium delictorum. Sed passio Christi est sufficienter satisfactoria pro omnibus peccatis, ut supra habitum est *.

9. 68. & 69. & 70. Non ergo post remissionem culpæ remanet aliquis reatus penæ.

SED contra est, quod 2. Reg. 12. dicitur, quod cū David penitens dixisset ad Nathan, Peccaui Domino, dixit Nathan ad illum, Dominus quoque transtulit peccatum tuum, non morieris: verumtamen filius qui natus est tibi, morte morietur. Quod fuit in penam præcedentis peccati, ut ibidem dicitur. Ergo remissa culpa, remanet reatus alicuius penæ.

RESPONDEO dicendum, quod (sicut in secunda parte habitum est *) in peccato mortali sunt duo: scilicet auersio ab incommutabili bono, & conuersio ad commutabile bonum inordinata. Ex parte ergo auersionis ab incommutabili bono, consequitur peccatum mortale reatus penæ æternæ: ut qui contra æternum bonum peccauit, in æternum puniatur. Ex parte etiam conuersionis ad bonum commutabile, in quantum est inordinata, consequitur peccatum mortale reatus alicuius penæ: quia inordinatio culpæ non reducit ad ordinem iustitiæ nisi per penam. Iustum est enim, ut qui voluntati suæ plus indulget quàm debuit, contra voluntatem suam aliquid patiat: sic enim erit æqualitas. Vnde Apocalyp. 18. dicitur, Quantum glorificauit se, & in delicijs fuit, tantum date illi tormentum & luctum. Quia tamen conuersio ad bonum commutabile est finita, non habet ex hac parte peccatum, quod debeat ei pena æterna. Vnde si sit inordinata conuersio ad bonum commutabile sine auersione à Deo (sicut est in peccatis venialibus) non debetur peccato pena æterna, sed temporalis. Quando igitur per gratiã remittitur culpa, tollitur auersio animæ à Deo, in quantum

tum per gratiam anima Deo cōiungitur: vnde & per consequens simul tollitur reatus pœnæ æternæ, potest tamen remanere reatus alicuius pœnæ temporalis.

Ad primum ergo dicendum, quod culpa mortalis vtrumque habet, & auersionem à Deo, & conuersionem ad bonum creatum. Sed (sicut in secunda parte habitum est *) auersio à Deo, est ibi sicut formale: conuersio autem ad bonum creatum, est ibi sicut materiale. Remoto autem formali cuiuscumque rei, tollitur species, sicut remoto rationali tollitur species humana. Et ideo ex hoc ipso dicitur culpa mortalis remitti, quod per gratiam tollitur auersio mentis à Deo simul cum reatu pœnæ æternæ. Remanet tamen illud quod est materiale, scilicet inordinata conuersio ad bonum creatum: pro qua debetur reatus pœnæ temporalis.

1.2. q. 71
ar. 6.

Ad secundum dicendum, quod (sicut in secunda parte habitum est *) ad gratiam pertinet operari in homine, iustificando ipsum à peccato; & cooperari homini ad recte operandum. Remissio igitur culpæ & reatus pœnæ æternæ, pertinet ad gratiam operantem: sed remissio reatus pœnæ temporalis pertinet ad gratiam cooperantem, in quantum scilicet homo cū auxilio diuinæ gratiæ patienter pœnas tolerando, absoluitur etiam à reatu pœnæ temporalis. Sicut igitur prius est effectus gratiæ operantis, quàm gratiæ cooperantis: ita etiam prius est remissio culpæ & pœnæ æternæ, quàm plena absolutio à pœna temporalis: vtrumque enim est à gratia, sed primum à gratia sola, secundum ex gratia & libero arbitrio.

1.2. q. 109
ar. 7. & 9.
111. ar. 2.

Ad tertium dicendum, quod passio Christi de se sufficiens est ad tollendum omnem reatum pœnæ, non solum æternæ, sed etiam temporalis: & secundum modum, quo homo participat virtutem passionis Christi, percipit etiam absolutionem à reatu pœnæ. In baptismo autem homo participat totaliter virtutem passionis Christi (vtpote per aquam & spiritum Christo commortuus peccato, & in eo regeneratus

ad

ad nouam vitam) : & idem in baptismo homo consequitur remissionem reatus totius pœnæ. In penitentia verò consequitur virtutem passionis Christi, secundum modum propriorum actuum, qui sunt materia penitentia, sicut aqua baptismi, ut supra dictum est. Et idem non statim per primum actum penitentia, quo remittitur culpa, soluitur reatus totius pœnæ: sed completis omnibus penitentia actibus.

ARTIC. V.

Utrum remissa culpa mortali, tollantur omnes reliquiae peccati?

530

*sup. ar. 4.**ad 3. et 4.**d. 14. q. 2.**ar. 1. q. 3.**1. Cor.**11. lec. 7.**c. 1. fin.*** c. 9. post**me. to. 4.**† c. 4. p. 4**inter pr.**et med.*

AD quintum sic proceditur. Videtur, quod remissa culpa mortali, tollantur omnes reliquiae peccati. Dicit enim Aug.* in lib. de pœn. Numquam Dominus aliquem sanauit, quem omnino non liberauit: totum enim hominem sanauit in sabbato: quia & corpus ab omni infirmitate, & animam ab omni contagione. Sed reliquiae peccati pertinent ad infirmitatem peccati. Ergo non videtur possibile, quod remissa culpa, remaneant reliquiae peccati.

¶ 2 Præterea, Secundum Dionysium quarto cap. de diuinis nominibus, bonum est efficacius, quam malum: quia malum non agit nisi virtute boni. Sed homo peccando, simul totam infectionem peccati incurrit. Ergo multo magis penitendo liberatur etiam ab omnibus peccati reliquijs.

¶ 3 Præterea, Opus Dei efficacius est quam opus hominis. Sed per exercitium humanorum operum ad bonum, tolluntur reliquiae peccati contrarij. Ergo multo magis tolluntur per remissionem culpæ, quæ est opus Dei.

SED contra est, quod Mar. 8. legitur, quod cæcus illuminatus a Domino, primo restitutus est ad imperfectum visum (vnde ait, Video homines velut arbores ambulantes), deinde restitutus est perfecte, ita ut videret clare omnia. Illuminatio autem cæci, significat liberationem peccatoris*. Post primam ergo remissionem culpæ, qua peccator restituitur ad

Al. post penitentia: ergo post, &c.

vi-